

Boekbespreking uit de bibliotheek:

Ontleed-en Heelkundige verhandeling over den “Ontwrigten voet”, uitgegeven door een gezelschap van Utrechtse Heelmeesters uit 1764.

De Stichting Geschiedenis Fysiotherapie mocht onlangs een prachtig boekwerkje ontvangen uit de collectie van de bibliotheek Reijs uit Den Haag. Het is het oudste boekje in onze bibliotheek. Het is een medisch boekje dat de verschillende stadia beschrijft als je de enkel en voet verzwikt.

Het boekje is interessant om te lezen omdat het geschreven is in de 18^e eeuw. De eeuw van de “Verlichting”. In deze eeuw ontstonden er gezelschappen van lokale beoefenaars in de geneeskunde. Deze gezelschappen of genootschappen zijn in navolging van de oprichting van de Royal Society (1662) en de Nederlandse variant de Hollandsche Maatschappij der Wetenschappen te Haarlem (1752) opgericht. De Utrechtse heelmeesters hebben in 1764 dit boekje uitgegeven bij de gebroeders boekverkopers van Paddenburg in Utrecht onder de zinspreuk “Juvenes Dilligentia Discunt”. Dit werk is opgedragen aan de Utrechtse heelmeester Gerard Bosch, waarbij de heelmeesters zich als “jongelingen” verplichten de kunst van het helen ijverig na te volgen.

De titel “den ontwrigten voet” moet men dan ook in het tijdsgewricht van de 18^e eeuw lezen. Het had een moralistische betekenis. Wanneer men in deze tijd een dergelijke kwetsuur opliep betekende dat, dat men niet “op het goede pad liep”. De heelmeesters wilden het volk met de verlichte ideeën onderwijzen dat een ongeval geen straf van God was.

De indeling in hoofdstukken geeft ook een prachtig beeld hoe men destijds de stadia indeelde.

1^e hoofdstuk: Zijnde een Ontleedkundige Beschrijving van den Voet

2^e hoofdstuk: Over de Verstuiking

3^e hoofdstuk: Handelende over de Diastasis

4^e hoofdstuk: Over de Onvolkomene Ontwrigting

5^e hoofdstuk: Over de Volkomene Ontwrigting

6^e hoofdstuk: Handelende over de zydewaarse Ontwrigting des Voets, verzeld met een Fractuur

7^e hoofdstuk: Over de Volkomene zydewaardse Ontwrigting des Voets, verzeld met een Wond daar de beeneindens doorgedrongen zijn

8^e hoofdstuk: : Handelende over de Volkomene Ontwrigting des Voets, verzeld met een Wond daar 't onder eind van 't Scheenbeen niet alleen, maar tevens den koot, die gedeeltelyk zijn geleding van 't hiel- en schuit-beentje heeft verlaten, waggelende door de Wond zig vertoont

9^e hoofdstuk: Waar in gehandelt word over de Ontwrigting van 't hielbeen, en verdere beenderen des Voorvoets

De therapie is ook veelzeggend in deze tijd. Bij de gecompliceerde enkelbreuk volstond men destijds met een amputatie.